

Tartalom

1. A turizmus-szatellitszámlák értelmezése	2
2. A szatellitszámlák alakulása	2
2.1. A külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai	2
2.2. A hazai lakosság belföldi turisztikai kiadásai	3
2.3. A külföldre utazók külföldön költött turisztikai kiadásai	3
2.4. A külföldiek és a hazai lakosság turisztikai kiadásai	4
2.5. A turizmus és más ágazatok termelési számlái	4
2.6. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban	5
2.7. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban	6
2.8. A turizmus főbb jellemzői, 2010–2011	6
2.9. Turisztikai teljesítmény/foglalkoztatás alakulásának hatása a nemzetgazdaság egészére (multiplikátor hatás)	6
3. A turizmus-szatellitszámlák összefoglaló adatai	8
4. Ágazatkategóriák, fogalmak	9
4.1. A turisztikai ágazatok kategóriái	9
4.2. Fogalmak	10

Táblák

[Turizmus-szatellitszámlák, 2010](#)

[Turizmus-szatellitszámlák, 2011](#)

Jelmagyarázat

Elérhetőségek

1. A turizmus-szatellitszámlák értelmezése

A kiadvány célja a turizmus-szatellitszámlák bemutatása a 2010–2011. évre, a 2014-ben újraindított turizmus-szatellitszámlák táblák sorozatának a (2008–2009) folytatása, mely a 2008-as módszertani és osztályozási változásokat már tartalmazta. Az új módszertan a nemzetközi szervezetek – az ENSZ Turisztikai Világszervezete (UNWTO), az ENSZ Statisztikai Divíziója (UNSD), a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és az Európai Unió Statisztikai Hivatala (EUROSTAT) – ajánlásainak figyelembevételével készült. Jelen kiadványunk – a 2004–2007. évi turizmus-szatellitszámlákkal együtt – e témakörben a harmadik.

A turizmus-szatellitszámlák egy olyan harmonizált rendszer, melynek segítségével a turizmus átfogó gazdasági teljesítménye mérhető. Keresleti oldalon megjelennek a lakossági utazások és költsékek, kínálati oldalon a turizmus nemzeti számlák módszertanával előállított termelési számlák. Így kimutatható, hogy mennyi a turizmus hozzájárulása a gazdasághoz és mennyi a turizmus ágazatban foglalkoztatottak aránya.

A jelenlegi módszertan szerint a következő tevékenységek tartoznak a turizmus ágazatba: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, vasúti, közúti, vízi, illetve légitforgalmi személyszállítás, személygépjármű-kölcsönzés, utazási irodák, utazásszervezők és egyéb foglalási tevékenységek, kulturális szolgáltatások, illetőleg sport- és szabadidős tevékenységek. Turizmushoz kapcsolódó egyéb ágazatok még a gyógyfürdő-szolgáltatások és a szállítást kiegészítő tevékenységek.

A kiadvány táblái megfelelnek a nemzetközi ajánlásoknak, így más országokéval is összehasonlíthatók, mind tartalom, mind felépítés szempontjából. Ugyanakkor az államigazgatás turisztikai kiadási adatait tartalmazó 9. tábla adatforrás hiányában nem állítható elő. Ezért a táblasorozatban a bruttó állóeszköz-felhalmozási adatokat tartalmazó 8. táblát a nem pénzügyi mutatók 10. táblája követi.

2. A szatellitszámlák alakulása

A turizmus-szatellitszámlák rendszere a nemzeti számlák módszertanát, meghatározásait és osztályo-

zásait alkalmazza, melyek használatával mutatható ki a turizmusra jellemző ágazatok kibocsátásának és hozzáadott értékének aránya a teljes nemzetgazdaságból.

2010-ben a turizmusra jellemző ágazatok nemzetgazdasági bruttó kibocsátáson belüli aránya 5,4, a multiplikátor termelési hatásokat is figyelembe véve 8,7% volt. Az ágazatok összes hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaság összesenből szintén 5,4% volt, így a multiplikátor hatással elért arány is ugyanannyi, 8,7%. 2011-ben a kibocsátási arány 5,5% volt, amely a multiplikátor hatással együtt 8,9%-ot jelent. A hozzáadott értékben a turizmus 5,6%-os részesedését a multiplikátor szorzó (1,6) 9,0%-ra emeli. A turizmus részesedése lényegében a turizmus-szatellitszámlák számításának kezdetétől – 2004 óta – közel állandó, azaz a turizmus teljesítménye a gazdaság teljesítményével együtt változik.

A turizmus foglalkoztatottságra vonatkozó halmozott hatását is a fenti módon, egy közelítő becsléssel mutathatjuk ki. A 7. táblában megjelenő egyenértékesített létszám aránya a turisztikai ágazatokban 8,6%. Az ágazatonkénti létszám/kibocsátás arányok és az output multiplikátor indexek alapján a turizmus közvetlen és közvetett módon összesítve a nemzetgazdasági foglalkoztatottság 11,3%-át teszi ki.

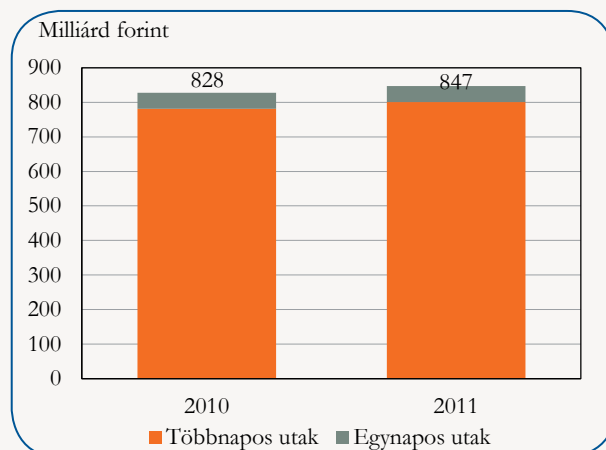
2.1. A külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai

A külföldiek magyarországi turisztikai kiadása 2010-ben folyó áron 828, 2011-ben 847 milliárd forint volt.

A több napra látogatók kiadásainak aránya az összes kiadáson belül 2010-ben 94, 2011-ben 95%-ot tett ki.

1. ábra

A külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai az utazás időtartama szerint

A külföldi látogatók 2010-ben kiadásaik jelentős részét szálláshely-szolgáltatásra és vendéglátásra (25 és 17%), személyszállítási, sport- és szabadidős tevékenységre, kulturális szolgáltatásokra (9, 8, 2%), utazási irodai tevékenységre, illetve személygépjármű-kölcsönzésre (közel 2%-ot) fordították. 2011-ben az arányok kismértékben módosultak, a különbség a nagy részarányt képviselő egyéb más áruk vásárlása kategóriánál volt jelentős, amelynek részaránya 25,3-ről 23,4%-ra csökkent.

A turizmushoz kapcsolódó kiadások esetében ki kell emelni a gyógyfürdő-szolgáltatásokra fordított kiadások arányát, ami 2010-ben és 2011-ben is 8% volt. A szállítást kiegészítő tevékenységek aránya mindkét vizsgált évben 1% körüli.

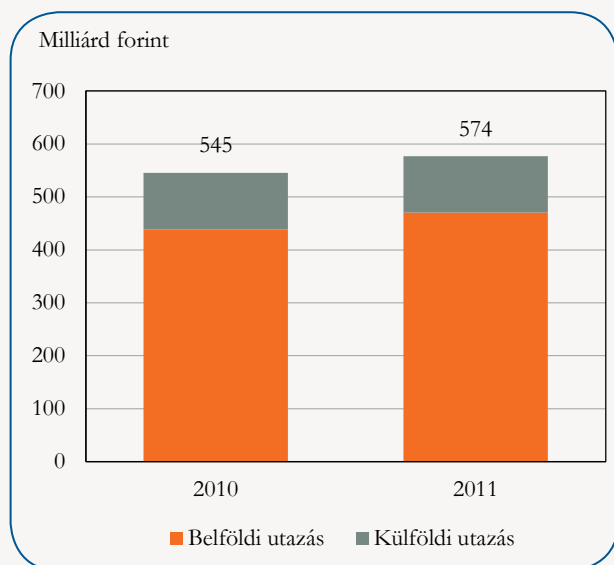
A többnapos látogatók kiadásaikat főként szálláshely-szolgáltatásokra, az egynapos látogatók a nem turisztikai célú egyéb más áruk vásárlására fordították. Az egy napra látogatók elsősorban a határ közeli településeken a kiskereskedelmi egységeket látogatják bevásárlási céllal, így az egyéb kategória leginkább a bevásárlóturizmust tartalmazza.

2.2. A hazai lakosság belföldi turisztikai kiadásai

A lakosság turisztikai kiadásai két részből tevődnek össze. Egyrészt a rezidensek által megtett belföldi utazásokhoz, másrészt a rezidenseknek a külföldi utazásaikhoz kapcsolódó országhatáron belüli kiadásaiból.

2. ábra

A hazai lakosság belföldi turisztikai kiadásai az utazás célja szerint

2010-ben a rezidensek belföldi utazásra 438 milliárd forintot fordítottak, ez az összes belföldi kiadás közel 80%-a, a külföldi utazásokhoz kapcsolódó 107 milliárd forint határon belüli költésként jelentkezett. Az összes hazai utazó által elköltött összeg 545 milliárd forint volt, ennek 63%-a, 344 milliárd forint jutott a többnapos utazásokra. Az egynapos látogatók a belföldi és a külföldi utazásaik során 201 milliárd forintot költöttek el hazánkban.

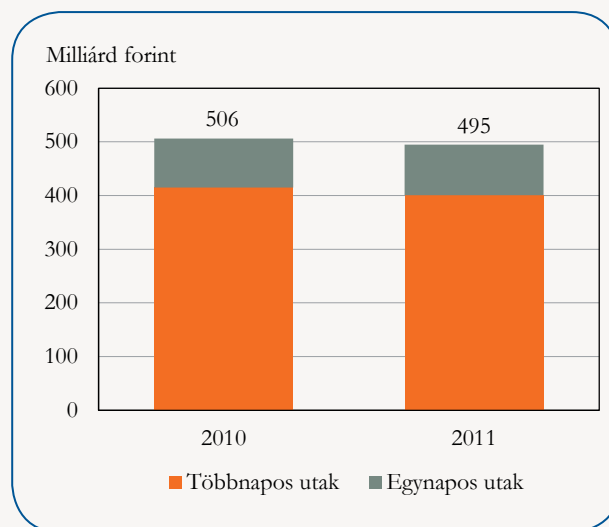
2011-ben a hazai lakosság belföldi turisztikai kiadásai mintegy 5, ezen belül a hazai utazóké 7,3%-kal nőttek, míg a külföldre utazók országhatáron belül felmerülő ráfordításai 0,3%-kal csökkentek. Az összes látogatótól 574 milliárd forint folyt be a turisztikai ágazatokba, aminek 63%-a – mint 2010-ben – a többnapos utakból származott. A lakossági vásárlások 82%-át, 470 milliárd forintot belföldi utakra költötték, hasonlóan a megelőző évihez, ebből a többnapos utakra 263 milliárd forintot fordítottak.

2.3. A külföldre utazók külföldön költött turisztikai kiadásai

A külföldre utazók turisztikai kiadásai a magyar lakosság (rezidensek) Magyarország területén kívüli kiadásait tartalmazzák.

3. ábra

A külföldre utazók külföldi turisztikai kiadásai az utazás időtartama szerint

2010-ben a turisztikai céllal külföldre látogatók 506 milliárd forintot költöttek a határon túl. Az összes kiadás 82%-a a többnapos úton részt vevők

költése, a többnapos látogatók szálláshely-szolgáltatásra, az egynapos látogatók – az egyéb áruk vásárlásán kívül – elsősorban vendéglátásra fordítottak a legtöbbet.

2011-ben 495 milliárd forint volt az országhatáron kívül felmerült kiadások összege, 2,2%-kal kevesebb, mint 2010-ben. A költési szerkezet hasonló, a többnapos utazók összes kiadásuk 81%-át fordították javak és szolgáltatások vásárlására, ami lényegében megegyezik az egy évvel korábbival.

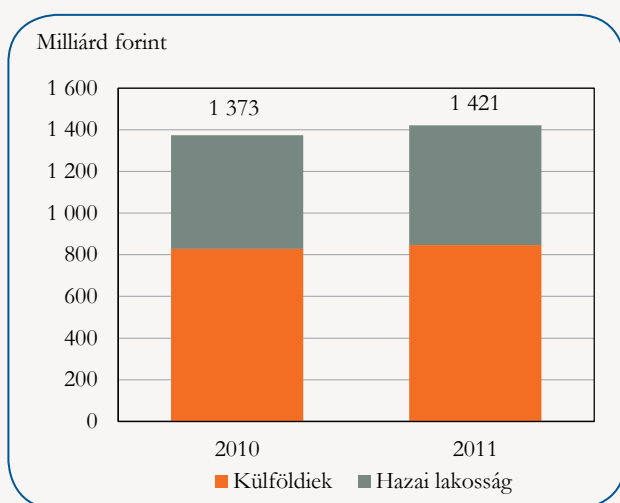
2008 és 2011 között a többnapos utazásokon vásárolt javakra fordított összegek csökkenő tendenciát mutattak (479-ről 400 milliárd forintra), miközben az egynapos utazásokra jutó kiadások (83-ról 94 milliárd forintra) növekedtek.

2.4. A külföldiek és a hazai lakosság turisztikai kiadásai

2010-ben a hazai turisztikai fogyasztás összege 1373 milliárd forint volt. A két legjelentősebb szolgáltatás (szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás) összesített részesedése eléri a 38%-ot, ezen belül a külföldiek kiadásai a legjelentősebbek, arányuk a két szolgáltatás esetében összességében kétharmad.

4. ábra

Magyarországi turisztikai fogyasztás

A turisztikai fogyasztásból személyszállításra fele-fele arányban költöttek 2010-ben a külföldiek és a hazai utazók. Ezen belül a légitforgalmi személyszállítást (56%-ban) és a személygépjár-

mű-kölcsönzést (98%-ban) a külföldiek vették igénybe. Az utazási irodák szolgáltatásainak kétharmadát a rezidensek vásárolták, a kulturális szolgáltatások 78, valamint a sport- és szabadidős tevékenységek 76, a gyógyfürdő-szolgáltatások (mintegy) 90%-át a külföldiek kiadásai tették ki. A külföldi fogyasztás magas részesedése abból adódik, hogy a hazai lakosság elsősorban helyben (tehát a szokásos lakóköznyezet elhagyása nélkül) veszi igénybe a felsorolt szolgáltatásokat, így kiadásai nem sorolhatók a turisztikai költségekhez.

2011-ben a hazai turisztikai fogyasztás 1421 milliárd forint volt, a megelőző évinél 3,5%-kal több. A külföldiek részesedése a turisztikai célú termékek és szolgáltatások fogyasztásában stagnált.

2.5. A turizmus és más ágazatok termelési számlái

A turizmus-szatellitszámlák (5–6.) központi táblái a turisztikai ágazatok összes kibocsátásából határozzák meg a turizmus-specifikus tevékenységek kínálatát. Az ágazati mátrixtábla a nemzeti számlák szerinti forrástáblán és az ágazati kapcsolatok mérlegein alapul, ami azt mutatja, hogy **az adott ágazatba sorolt vállalatok a főtevékenységen kívül milyen más tevékenységeket végeztek.**

2010-ben a turisztikai ágazat kibocsátása 2969 milliárd forint volt alapáron. Az összes folyó termelőfelhasználás, azaz a termeléshez felhasznált termékek és szolgáltatások értéke 1746 milliárd forint, így a turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke alapján 1223 milliárd forint volt. A turisztikai kibocsátás aránya az alapáras hazai termelésből és a hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaság hozzáadott értékéből egyaránt 5,4% volt.

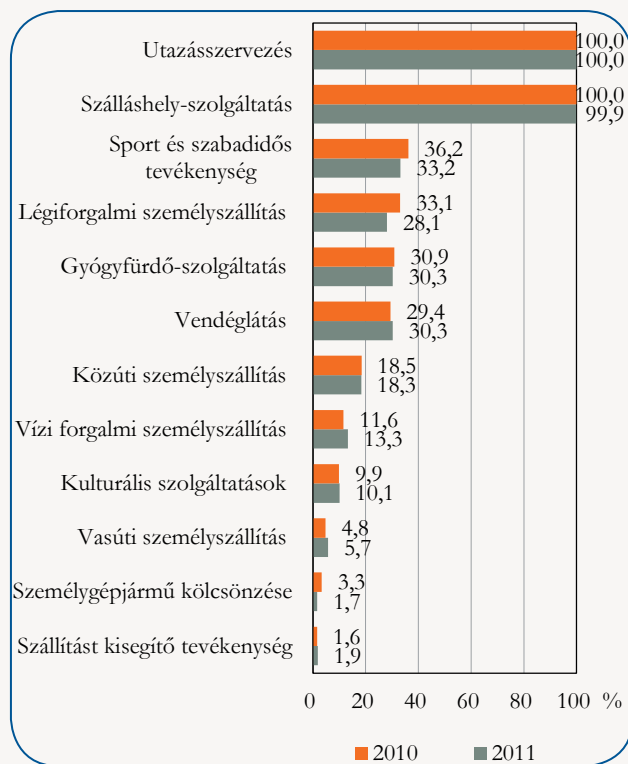
2011-ben alapáron a turisztikai ágazat kibocsátása 3183 milliárd forint, amiből a turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke 1334 milliárd forint volt. A turisztikai kibocsátás aránya az alapáras hazai termelésben 5,5, míg a nemzetgazdaságban megtermelt hozzáadott értékéből 5,6%-ra emelkedett.

A turizmus-specifikus tevékenységek egyes típusaiban különböző az általuk létrehozott összes teljesítményből a turisták által igénybe vett hányad. Ez a hányad **2010-ben** az utazásszervezés és a szálláshely-szolgáltatás esetében volt a legmagasabb (100%). A sport- és szabadidős tevékenység, a légi-

forgalmi személyszállítás, a gyógyfürdő-szolgáltatások esetében egyaránt egyharmad körüli a hányad, a rangsorban ezt követte a vendéglátás (29%), a közúti (19%) és a vízi személyszállítás (12%), valamint a kulturális szolgáltatások (10%). A turisztikai kereslet legkisebb hányadát a vasúti személyszállítás, a személygépjármű-kölcsönzés, a szállítást kiegészítő tevékenységek, valamint az egyéb áruk és szolgáltatások képviselték. **2011-ben** az arányok hasonlóan alakultak. A rangsorban a légi forgalom a 4. helyről a 6. helyre csúszott, a szállítást kiegészítő tevékenység egyet lépett előre, megelőzve a személygépjármű-kölcsönzés ágazat teljesítményét.

5. ábra

A turisták által igénybe vett hányad az egyes turizmus-specifikus tevékenységek teljesítményéből

2.6. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban

A turisztikai ágazatok foglalkoztatottsági adatai között a betöltött állások száma, a ledolgozott órák száma és az egyenértékesített létszámmutatók jelennek meg. A turizmus-szatellitszámla foglalkoztatási adatai a nemzeti számlák rendszerével összhangban vannak, és számba veszik a foglalkoztatottság valamennyi formáját – a fő- és további munkákat, azon

belül a teljes és részmunkaidős foglalkoztatást –, ellentétben a 2008 előtti időszak adataival, amikor is csak a főtevékenységet vették számba. A turizmusban ugyanis gyakori az atipikus foglalkoztatás.

Az egyenértékes (teljes munkaidősre átszámított) létszám a referenciaidőszak (jelen esetben egy év) alatt ledolgozott órák számának, valamint az ugyan-ezen időszak alatt a teljes munkaidőben dolgozók által teljesített átlagóraszámnak a hányadosa. (A ledolgozott munkaórák számánál mind a fő, mind pedig a további munkaviszonyban ledolgozott órák szerepelnek, függetlenül attól, hogy azt teljes vagy részmunkaidős foglalkoztatás keretében végezték.)

2010-ben a betöltött turisztikai állások száma 334 ezer, egyenértékesítve 317 ezer volt. Az egyenértékes számítás alapján az alkalmazottak aránya 86, ezen belül a férfiak aránya 54% volt. A többiek (pl. egyéni vállalkozók vagy társas vállalkozások tagjai) egyéb foglalkoztatottak voltak, és közöttük a férfiak aránya jóval magasabb (64%). Ágazati bontás szerint a legtöbben a vendéglátásban dolgoztak (a turisztikai foglalkoztatottak 35%-a), második helyen, feleannyian pedig a közúti személyszállítás alkalmazottai és egyéb foglalkoztatottai álltak. A turizmusban betöltött állások aránya 2010-ban elérte a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak 8,6%-át. A ledolgozott munkaórák száma 667 millió volt.

2011-ben a betöltött állások száma 352 ezer, 5,4%-kal több, mint a megelőző évben. Egyenértékesítve 331 ezer volt, 4,6%-kal több, mint 2010-ben, ami azzal függ össze, hogy a ledolgozott munkaórák száma kisebb mértékben nőtt, mint a betöltött állásoké. Az egyenértékes számítás alapján az alkalmazottak aránya megegyezett a 2010. évvel (86%). A férfiak aránya az alkalmazottak között 52, az egyéb foglalkoztatottaknál pedig 62%-ra csökkent. Ágazati bontás szerint a legtöbben a vendéglátásban dolgoztak, ezt követték a közúti személyszállításban és az egyéb foglalkoztatásban dolgozók, a megelőző évihez hasonló arányban (34% és 15%). A turizmusban betöltött állások aránya a nemzetgazdaságban 9,0% volt. A ledolgozott munkaórák száma 4,2%-kal haladta meg a 2010. évit.

Az egy foglalkoztatottra jutó turisztikai kibocsátás 2010-ben 9,4, 2011-ben 9,6 millió forint/fő volt. A hozzáadott értékből számítva a termelékenység 2010-ben 3,9, 2011-ben 4,0 millió forint/fő volt.

2.7. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban

2010-ben a turisztikai ágazatokban a turisztikai célú bruttó állóeszköz-felhalmozás 177 milliárd forint volt. Ennek mintegy 17%-a a szállítást kiegészítő tevékenységek, 15%-a a személyszállító eszközök kölcsönzése, 14%-a pedig a sport- és szabadidős tevékenység ágazatokban jelent meg. Az állóeszközök típusa szerint a beruházások felét a turisztikai célú építményekre, ötödét a közúti és a vasúti turisztikai célú személyszállítási eszközökre fordították, a szálláshely-szolgáltatás ágazatban valósult meg a beruházások mintegy tizede.¹

2011-ben a turisztikai célú bruttó állóeszköz-felhalmozás 169 milliárd forint volt. Ennek több mint ötöde a szállítást kiegészítő tevékenységek, 18%-a a sport- és szabadidős tevékenységek, együttesen 13%-a a szálláshely-szolgáltatás, a személyszállító eszközök kölcsönzése, illetve a kulturális ágazatokban jelent meg. Az állóeszközök típusa szerint a felhalmozási arányok hasonlóan alakultak, mint a megelőző évben.¹

A turizmus ágazataira a **nemzetgazdaság** bruttó állóeszköz-felhalmozásából 2010-ben 3,2, 2011-ben 3,0%-a jutott.

Az állóeszköz-felhalmozási tevékenység szűkülését mutatja, hogy ezer forint **egységnyi kibocsátásra** jutó állóeszköz-felhalmozás a 2010. évi 60-ról, 2011-ben 53-ra csökkent.

2.8. A turizmus főbb jellemzői, 2010–2011

A vizsgált időszakban csekély mértékben (13,4-ről 13,6 millióra) nőtt a külföldi beutazók turisztikai célú **utazásainak száma**. A rezidensek belföldi utazásai pedig 152 millióról 159 millióra bővültek. A belföldi lakosok kiutazásainak száma stagnált (14 millió).

A **vendégéjszakák** tekintetében is hasonló tendenciák figyelhetők meg. A külföldi beutazók által eltöltött turisztikai célú vendégéjszakák száma számottevően (46-ről 55 millióra) emelkedett. A belföldi lakosok Magyarországon 2010-ben 54 millió, 2011-ben pedig mintegy 56 millió ven-

dégéjszakát töltöttek el. Ezzel szemben a rezidensek külföldön eltöltött vendégéjszakáinak száma (17 millióról 15 millióra) mérséklődött.

A külföldi beutazások és a vendégéjszakák száma stagnált a megfigyelt időszakban, típusát tekintve pedig a **többnapos** utazások száma (8,2 millióról 8,6 millióra) emelkedett. A hazai állampolgárok többször utaztak, és több vendégéjszakát töltöttek el mind itthon, mind külföldön. A többnapos utazások száma belföldön 18 millióról 19 millióra emelkedett az eltöltött vendégéjszakák számának (17-ről 16 millióra) csökkenése mellett. Összességében a külföldi látogatók forgalma és a tőlük származó bevétel is nőtt, a rezidenseknél szintén, a külföldre utazó magyaroknál viszont a stagnáló kiutazásszám mellett csökkent.

Az **utazás módozatai** szerint 2010-ben a külföldi látogatók 77%-a szárazföldi úton (vasúton, buszon, személygépkocsival) 22%-a légi úton (menetrendszerű és a charterjáratokkal), 1%-a pedig belvízi úton érkezett. 2011-ben az arányok hasonlóak voltak.

A turizmusban **regisztrált gazdasági szervezetek** száma 2011-ben (162 ezerről 168 ezerre) 4%-kal nőtt a megelőző évhez viszonyítva. Létszám-kategóriák szerint vizsgálva az 1–4 főt foglalkoztató turizmusra jellemző ágazatok vállalatainak száma 6%-kal bővült, míg a 20–49 fős cégek esetében 6%-kal csökkent. Ágazatok szerint vizsgálva jelentősen nőtt a regisztrált vállalatok száma a sport- és szabadidős, valamint a gyógyfürdő-szolgáltatási ágazatokban (11–12%), ugyanakkor 12%-kal csökkent a vízi személyszállításban, a többi ágazatcsoportban általában 7% alatti a változás.

2.9. Turisztikai teljesítmény/foglalkoztatás alakulásának hatása a nemzetgazdaság egészére (multiplikátor hatás)

A turizmus-specifikus ágazatok multiplikátorai jelzik, hogy egy adott ágazat egységnyi végső felhasználási célú kibocsátása – a termelésbe begyűrződő kapcsolatok révén – milyen mértékű bruttó kibocsátást generál a gazdaság egészében.

¹ Az itt szereplő arányok a „8. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban” táblázat I-II. Összesen tételsorára vonatkozik, nem tartalmazza a „Más pénzügyi eszközöket”.

1. tábla

**A turizmus-specifikus ágazatok és
multiplikátor indexei (2010-es ÁKM alapján)**

Turisztikai ágazatok	Output multipli- kátor ^{a)}
1. Szálláshely-szolgáltatás	1,86
2. Vendéglátás	1,86
3. Helyközi vasúti személyszállítás	1,52
4. Egyéb szárazföldi személyszállítás	1,52
5. Tengeri és belvízi személyszállítás	1,38
6. Légi személyszállítás	1,25
7. Személyszállító eszközök (személy- gépjármű, vízi, légi jármű) kölcsönzése	1,22
8. Utazásközvetítés, utazásszervezés, egyéb foglalás	1,32
9. Kulturális szolgáltatások	1,53
10. Sport- és szabadidős tevékenységek	1,76
11. Gyógyfürdő-szolgáltatás	1,35
12. Szállítást kisegítő tevékenység	1,49
Összesen	1,61

a) A Leontief-inverz módszer alapján.

Az elemzéshez a 2010. évi ágazati kapcsolatok mérlegét használtuk fel. A mutató a turizmus-specifikus ágazatok összes tevékenységére vonatkozik, nem kizárólag a turizmusköltséghez köthető tevékenységekre. Ezenkívül van olyan számos, turizmus-hoz köthető költség is, ami nem ezekhez a specifikus ágazatokhoz kapcsolódik.

Az indexek jelentése szerint egy egységnyi szálláshely-szolgáltatás iránti kereslet 1,86 egységnyi bruttó termelést generál a nemzetgazdaságban, ez a legnagyobb multiplikátor index, és ugyanennyi a vendéglátásé. A legkisebb tovagyrűző hatás a személyszállító eszközök kölcsönzési ágazatban figyelhető meg, ahol egységnyi kereslet csak 1,22 termelési egységet generál a nemzetgazdaságban. A turisztikai ágazatok átlagosan 1,61 egységnyi bruttó termelést generáltak 2010-ben.

3. A turizmus-szatellitszámlák összefoglaló adatai

	Mutatók	2004	2005	2006	2007	2008 ^{a)}	2009	2010	2011
1.	Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai, milliárd forint	597	636	678	639	731	819	828	847
2.	Lakosság turisztikai kiadásai, milliárd forint	441	627	400	452	624	506	545	574
3. ^{b)}	Külföldre utazók turisztikai kiadásai, milliárd forint	578	581	591	708	563	538	506	495
4.	Magyarországi turisztikai fogyasztás (1.+2.), milliárd forint	1 038	1 263	1 078	961	1 355	1 325	1 373	1 421
5–6.	Összes turisztikai kibocsátás milliárd forint	1 934	2 235	2 535	2 971	3 007	2 940	2 969	3 183
5–6.	Turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke alapján, milliárd forint	877	978	1 086	1 322	1 241	1 189	1 223	1 333
7.	Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban, ezer fő	308	303	309	323	333	318	317	331
8.	Bruttó állóeszköz -felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban, milliárd forint	423	386	386	401	245	228	177	169
9.	Turizmusra jellemző ágazatok összes kibocsátásának aránya a nemzetgazdaság összeséből, %	4,6	4,9	5,0	5,5	5,4	5,7	5,4	5,5
11.	Ebből: a szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás kibocsátásának aránya, %	1,4	1,3	1,3	1,3	1,9	2,0	1,9	1,8
10.	Turizmusra jellemző ágazatok összes hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaság összeséből, %	5,1	5,2	5,3	6,1	5,5	5,5	5,4	5,6
12.	Ebből: szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás hozzáadott értékének aránya, %	1,5	1,4	1,3	1,4	1,7	1,8	1,6	1,6
13.	Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban a nemzetgazdasághoz képest, %	8,3	7,9	8,0	8,4	8,7	8,6	8,6	9,0
14.	Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban a nemzetgazdasághoz képest, %	9,2	7,7	7,5	7,4	4,2	4,3	3,2	3,0
15.	Turisztikai fogyasztás aránya a belföldi kínálatban, %	1,8	2,1	1,6	1,3	1,7	1,8	1,8	1,8

a) A 2007-ig érvényes turizmus-szatellitszámla elveit felváltotta a 2008-as turizmus-szatellitszámlához ajánlott módszertani keret (TSA: RMF 2008), amelyet az ENSZ Turisztikai Világszervezete (UNWTO), az ENSZ Statisztikai Divíziója (UNSD), a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és az Európai Unió Statisztikai Hivatala (EUROSTAT) nemzetközi intézményi csoport dolgozott ki. Az új módszertan figyelembe vette az osztályozásváltozásokat, valamint beépítette az első szatellitszámlák bevezetése óta a tagállamok által felvetett újdonságokat is.

b) 2004–2007-ig a külföldre utazók turisztikai kiadásaiban szerepelnek a határon belüli és kívüli költsékek. 2008-tól az új módszertan alapján csak a külföldi költsékek szerepelnek.

4. Ágazatkategóriák, fogalmak

4.1. A turisztikai ágazatok kategóriái

IRTS / TSA:RMF turisztikai ágazatok	ISIC Rev.4 ^{a)}	NACE Rev.2 (TEÁOR'08) ^{b)}	Leírás (TEÁOR'08)
Nemzetközileg ajánlott csoportosítások			
1. Szálláshely-szolgáltatás ^{c)}	5510 5520 5590	5510 5520 5530 5590	Szállodai szolgáltatás Üdülési, egyéb átmeneti szálláshely-szolgáltatás Kempingszolgáltatás Egyéb szálláshely-szolgáltatás
2. Vendéglátás	5610 5629 5630	5610 5629 5630	Éttermi, mozgó vendéglátás Egyéb vendéglátás Italszolgáltatás
3. Vasúti személyszállítás	4911	4910	Helyközi vasúti személyszállítás
4. Közúti személyszállítás	4922	4932 4939	Taxis személyszállítás Egyéb szárazföldi személyszállítás
5. Vízi forgalmi személyszállítás	5011 5021	5010 5030	Tengeri személyszállítás Belvízi személyszállítás
6. Légiforgalmi személyszállítás	5110	5110	Légi személyszállítás
7. Személygépjármű-kölcsönzés	7710	7711 7712	Személygépjármű-kölcsönzés Gépjárműkölcsönzés (3,5 tonna fölött)
8. Utazási irodák, utazásszervezői és egyéb foglalási tevékenység	7911 7912 7990	7911 7912 7990	Utazásközvetítés Utazásszervezés Egyéb foglalás
9. Kulturális szolgáltatások	9000 9102 9103	9001 9002 9003 9004 9102 9103 9104	Előadó-művészet Előadó-művészetet kísérő tevékenység Alkotóművészet Művészeti létesítmények működtetése Múzeumi tevékenység Történelmi hely, építmény, egyéb látványosság működtetése Növény-, állatkert, természetvédelmi terület működtetése
10. Sport- és szabadidős tevékenység	7721 9200 9311 9321 9329	7721 9200 9311 9313 9321 9329	Szabadidős, sporteszköz kölcsönzése Szerencsejáték, fogadás Sportlétesítmény működtetése Testedzési szolgáltatás Vidámpark, szórakoztatóipari tevékenység Egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység
Nemzeti kategóriák			
11. Gyógyfürdő-szolgáltatás		9604 8690	Fizikai közérzetet javító szolgáltatás Egyéb humán-egészségügyi ellátás
12. Szállítást kísérő tevékenység		5221 5222 5223	Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás Vízi szállítást kiegészítő szolgáltatás Légi szállítást kiegészítő szolgáltatás

^{a)} Forrás: IRTS 2008 – „Draft Compilation Guide” (November 2010) – nem publikált.

^{b)} Forrás: fordítókulcs ISIC Rev.4 – NACE Rev.2 (<http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regso.asp?Ci=70>)

^{c)} Második otthon szolgáltatás (TEÁOR'08 – 6810, 6820) adat nem érhető el.

4.2. Fogalmak

Turizmus-szatellitszámlák (*Tourism Satellite Accounts*)

A nemzeti számlák rendszerének egyik szatellitszámlája, összeállításának célja a turizmus keresleti és kínálati oldalának megfigyelése, valamint a turizmus szektor teljesítményének hozzájárulása a gazdaság egészéhez. A számbavétel kiterjed a látogatók utazásához kapcsoló áru- és szolgáltatáskeresletre, a gazdaságon belül a turizmushoz kapcsolódó áru- és szolgáltatáskínálatra, illetve a turisztikai kínálat más gazdasági tevékenységekre tovagyűrűző hatására is.

Látogató (*Visitor*)

Utazó, aki kirándulást tesz olyan helyekre, amely a szokásos környezetén kívül esik, kevesebb mint egy évre, bármilyen célból (üzlet, szórakozás vagy más személyes szándékkal). E látogatók utazásai minősülnek turisztikai utazásoknak. Nem tartozik ebbe a körbe az a rezidens személy, aki a rendeltetési helyen munkahelyi alkalmazásban áll.

Turista és egynapos látogató (*Tourist and same-day visitor*)

A látogató (belföldi vagy külföldi), ha utazása tartalmaz eltöltött vendégéjszakát, turistának minősül (többnapos látogató), máskülönben pedig kirándulónak (egynapos látogató).

Külföldiek magyarországi turizmusa (*Inbound tourism*)

Tartalmazza a nem rezidens látogató magyarországi utazását, más néven: beutazó turizmus.

Lakosság turizmusa (*Domestic tourism*)

Tartalmazza a rezidens látogató magyarországi utazását, akár hazai, akár külföldi utazás részeként, más néven: belföldi turizmus.

Külföldre utazók turisztikai kiadásai (*Outbound tourism*)

Magában foglalja a rezidens látogató Magyarországon kívüli tevékenységét, akár kiutazó, akár belföldi turizmus részeként, más néven: kiutazó turizmus.

Magyarországi turizmus (*Internal tourism*)

Tartalmazza a külföldiek magyarországi utazásait és a lakossági turizmust. Vagyis a rezidens és a nem rezidens látogató tevékenysége Magyarországon, belföldi vagy nemzetközi utazás részeként, más néven: hazai turizmus.

Turisztikai kiadások (*Tourism expenditure*)

Az az összeg, amelyet fogyasztási cikkek és szolgáltatások beszerzésére, értéktárgyak saját használatba vételére vagy ajándékozásra fizettek ki a turisztikai utazás során. Magában foglalja mind a saját, mind a mások által térített költségeket.

Turisztikai cél (*Touristic motivation*)

Üdülés, városnézés, természetjárás, rokon, barát látogatása, gyógykezeltetés, egészségmegőrzés, konferenciárésztétel, kulturális vagy sportesemény, üzleti út, vadászat, vallási zarándoklat, rendezvénylátogatás, egy éven belüli tanulás vagy munkavégzés.

Nem turisztikai cél (*Non-touristic motivation*)

Egy évnél hosszabb idejű tanulás, munkavégzés, napi ingázás, munkába járás.

Turisztikai (közvetlen) hozzáadott érték (*Tourism direct gross value added*)

Azon turisztikai és kapcsolódó ágazatok által generált hozzáadott érték, amelyek közvetlenül hozzájárulnak a magyarországi turisztikai fogyasztáshoz. A fogalom „közvetlen” jelzője azt fejezi ki, hogy a turiz-

mus-szatellitszámlák csak a hozzáadott értéket mérik (turisztikai és kapcsolódó ágazatokban) a látogatók fogyasztásának eredményeképp, így figyelmen kívül hagyják a közvetett és az indukált hatást, amelyet a fogyasztás generálhat.

Lakosság turisztikai kiadásai (*Domestic tourism expenditure*)

Nemcsak a hazai látogatók itthoni turisztikai költségeit tartalmazza, hanem a külföldre utazók költségét is. A gazdasági haszon nem köthető mindig az utazás alatt látogatott helyhez. Nem minden nemzetközi utazási költség merül fel külföldön, különösképp egy szolgáltatást meg lehet rendelni hazai vagy külföldi cégtől is (pl. nemzetközi szállítványozási cég, vagy „en route”, azaz „úton lévő” költségek esetén).

Turisztikai fogyasztás (*Tourism consumption*)

Hivatalos definíció szerint a „turisztikai fogyasztás” megegyezik a „turisztikai kiadással”. Tehát az az összeg, amelyet fogyasztási cikkek és szolgáltatások beszerzésére, értékek, tárgyak saját használatba vételére vagy ajándékozásra fizettek ki a turisztikai utazás során, és amely magában foglalja mind a saját, mind a mások által térített költségeket, megfelel azoknak a pénzügyi tranzakcióknak, amelyek tartalmazzák még a második otthon (nyaraló) és a szociális transzferek fogyasztását, illetve más beszámított fogyasztást is.

Magyarországi turisztikai fogyasztás (*Internal tourism consumption*)

Rezidensek és nem rezidensek turisztikai fogyasztása. A rezidens (lakossági) fogyasztás tartalmazza a háztartások turisztikai fogyasztását és a munkáltatók üzleti útra fordított kiadásait.

Bruttó állóeszköz-felhalmozás (*Gross fixed capital formation*)

Fontos összetevő a turisztikai ágazatok leírásához és elemzéséhez. Ágazati szemszögből nemcsak a bruttó állóeszköz-felhalmozás lényeges, hanem a nem termelt, nem pénzügyi eszközök (pl. föld) és a nem termelt eszmei vagyონrészek (földjogok, védjegyjogok) tranzakciói is számottevőek egy szélesebb perspektívában.

Utazás (*Trip*)

Személy által megtett út, amely során elindul a szokásos környezetéből egy másik helyre, ameddig vissza nem tér megszokott lakóhelyére (körút). Az utazás a különböző helyeken tett látogatásokból áll össze. Az egynapos utazás olyan út, amely nem tartalmaz vendégéjszakát. A turisztikai utazás magába foglal minimum egy eltöltött vendégéjszakát.

Jelmagyarázat:

- + = előzetes adat
- .. = az adat nem ismeretes
- = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő

Táblák

[Turizmus satellitszámlák, 2010](#)

[Turizmus satellitszámlák, 2011](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789